

Overweging 2^e zondag van de Advent jaar - 8 december 2019 - Leny Beemer Dominicuskerk Utrecht

Een verhaal van Elie Wiesel vertelt het volgende:

Een man liep dag en nacht over de straten en markten van de wereld om te protesteren tegen onrecht en geweld, tegen leugens, onverschilligheid en cynisme. Aanvankelijk luisterden de mensen en moesten ze om hem glimlachen. Maar op den duur negeerden ze hem gewoon. De onrechtplegers bleven hun gang gaan in de wereld, en de wijzen hielden hun mond alsof er geen rechtvaardige in hun midden was. Tot op een dag een kind, bewogen door medelijden, aan de protesterende man vroeg: "Beste man, u roept en protesteert, maar het kan toch niet zijn dat u niet ziet dat dit alles niets uithaalt?" - "En of ik dat zie", zei de rechtvaardige. "Maar waarom gaat u er dan mee door?" - "Dat zal ik jou eens vertellen", antwoordde de man. "Kijk, in het begin dacht ik dat ik de mensen kon veranderen. Nu weet ik dat dit niet zo simpel is. Maar ik blijf geduldig roepen en demonstreren, om te voorkomen dat de mensen mij zouden veranderen..."

Dit verhaal doet me denken aan vele profeten in onze tijd, die al jarenlang roepen, dat we bezig zijn de wereld kapot te maken met onze manier van leven. Dat gebeurt niet alleen door het telkens weer oplaaiende geweld, maar vooral door wat we de schepping aandoen. Hoe lang is het niet geleden, dat wetenschappers, die zich hadden verzameld als de club van Rome, verkondigden, dat ons leefklimaat ernstig wordt bedreigd door alle gifgassen, die we uitstoten. Er werd amper over gediscussieerd en de meeste mensen haalden hun schouders erover op. Het woord duurzaamheid raakt zelfs een beetje sleets. Het wordt te veel instrumenteel gedacht en gebruikt, terwijl het om een levenshouding gaat. Regelmatig zijn er wereldwijde klimaatconferenties, die zelden leiden tot overeenstemming tussen de wereldmachten. En sinds er wel een klimaatakkoord in Parijs is gekomen, halen we die doelen niet. Weer een klimaatconferentie komt er aan. En weer horen we profeten van onze tijd, die ons waarschuwen voor de desastreuze gevolgen van het opwarmen van de aarde. Opnieuw worden schouders opgehaald, alsof er niets ernstigs aan de hand is, wordt het zelfs ontkend met pseudo wetenschappelijke argumenten.

Paus Franciscus roept ons op in 'Laudato si' vanuit grote zorg om alles wat leeft, dat wij de schepping moeten behoeden en niet mogen misbruiken. Is hij een roepende in de woestijn als Johannes de Doper of als die man uit het verhaal van Elie Wiesel?

Wat mij het meest raakte in dat verhaal van Elie Wiesel was de laatste zin: *Maar ik blijf geduldig roepen en demonstreren, om te voorkomen dat de mensen mij zouden veranderen...*

Wat geeft deze man de moed om door te gaan, ook al lijkt de hele wereld niet te luisteren. Hij houdt vol, om zelf niet ook, net als iedereen, de ernst van de zaak niet meer onder ogen te zien, om zelf niet onverschillig te worden. Want de boodschap blijft van belang. Het raakte me, omdat ik ineens besef, dat dit net zo goed geldt voor ons, hier bij elkaar gekomen om de Goede Boodschap telkens maar weer, jaar in jaar uit, te blijven horen en verkondigen. Als we dat niet meer doen en als de boodschap niet meer wordt doorgegeven, dan verdwijnt ook geleidelijk dat goede nieuws van de komst van Gods Gezalfde in de gestalte van dat kleine kind in een stal uit onze samenleving.

Maar het valt niet altijd gemakkelijk. In onze eigen gezinnen, familie en vriendenkring zijn er zoveel, die er 'niets meer aan doen'. Als je ze vraagt waarom, dan is het

antwoord meestal: 'ik kan er niet meer in geloven', of 'ik heb de kerk niet nodig om te geloven'.

Ook wijzelf worstelen er vaak mee en af en toe slaat de twijfel echt wel toe. Gods liefde en de komst van dat weerloze kind in een stal van Bethlehem is ook moeilijk te bevatten. Maar juist hier, juist als we bij elkaar komen, ervaren we, dat de boodschap er wel degelijk toe doet en ons raakt, dat we steun vinden bij elkaar om samen te beleven, dat God zoveel anders is dan wat de wereld ons voorhoudt in Black Fridays, in glitter en in overdaad.

Jesaja zegt ons als het ware: kijk toch, zie toch, dat Rijk van God is komende. En wij weten: Er is een mens opgestaan, die de verpersoonlijking is geworden van waar Jesaja over schrijft. Gods Geest rust op Hem: een geest van wijsheid en inzicht, een geest van beleid en sterkte, een geest van kennis en ontzag voor de Eeuwige. Hij spreekt geen recht naar uiterlijke schijn en hij doet geen uitspraak op grond van loze geruchten; hij geeft de geringen hun recht en de armen in het land krijgen een eerlijk vonnis. En dan komt dat visioen van een soort aards paradijs, een tuin van vrede, waar wilde dieren, lammeren, kalfjes, kinderen en slangen kunnen samenleven. Niemand doet meer kwaad...

Johannes de Doper pakt het wat steviger aan. Hij ontmaskert degenen, die meer uit een soort angst dan uit oprechte bekering zich door hem willen laten dopen. Hij noemt ze addereengebroad. Want oprechte bekering is, zo horen we, je fouten onder ogen zien en radicaal anders gaan denken en leven. En dan gaat het niet zozeer om allerlei persoonlijke tekortkomingen en scrupules -ja, dat ook- maar het gaat er vooral om dat we leren zien, wat in onze samenleving wezenlijk niet in orde is, wat structureel niet klopt. Dat is, waar paus Johannes in 'Laudato si' op wijst, dat is, wat ook hedendaagse profeten ons voorhouden. Die man in dat verhaal van Elie Wiesel wist ook, dat die boodschap niet graag gehoord wordt, maar hij bleef die verkondigen 'om niet zelf te worden als degenen, die de schouders ophalen en de weg van de minste weerstand gaan'. Dat betekent blijven nadenken, blijven luisteren naar profeten, oefenen in geduld en volhouden vanuit je geloof, dat het anders móet en kán.

Laten we bidden, dat wij de moed hebben ons daaraan toe te vertrouwen, wetend, dat op heel veel plekken dat Rijk van God al gebeurt in mensen, die zich bekommeren om elkaar, die opkomen voor recht en vrede. Dat wij zulke mensen mogen zijn.